

De Protestantse Kerk Amsterdam is een Veilige Kerk

HANDREIKING VOOR VRIJWILLIGERS

Als je vrijwilliger bent in jouw wijkkerk of op jouw pioniersplek moet je je veilig voelen. Of je nu ambtsdrager bent, penningmeester, lid van een werkgroep, kok voor de gemeentemaaltijd, leidinggevende van de kindernevendienst of de tienerclub. Op alle 'vrijwillige posities' in de Protestantse Kerk Amsterdam moeten mensen zich veilig weten.

Als er toch iets gebeurt wat als onveilig wordt ervaren - een arm om je heen die heel onprettig voelt, een intimiderende houding, een ruzie die escaleert, een seksuele toespeling of zelfs handeling of je ziet/signaleert dat het een ander overkomt, kun je daar je ogen voor sluiten, de andere kant op kijken of er niet aan denken. Maar het is beter om te weten wat je kunt doen. Bijvoorbeeld er over praten met één van de twee onafhankelijke vertrouwenspersonen, die zijn aangesteld door de Protestantse Kerk Amsterdam voor dit soort situaties

Een veilige gemeente

De Protestantse Kerk Amsterdam heeft een beleid dat gericht is op een zorgvuldige manier van omgaan met elkaar. Het is belangrijk dat je als vrijwilliger daarvan op de hoogte bent. Informatie hierover vind je op de website (zie achterkant).

Bewustwording

Regels of beleid kunnen een veilig klimaat in de kerk niet garanderen. Het vraagt om bewustwording van wat zorgvuldig omgaan met elkaar betekent. Een belangrijke bouwsteen voor een Veilige Kerk is je realiseren dat er per definitie sprake is van ongelijke machtsverhoudingen in een gemeenschap. Of we het nu willen of niet. Betaalde krachten hebben een andere positie dan vrijwilligers en ambtsdragers weer een andere dan gemeenteleden zonder ambt. Hoe integer we onze rol ook vervullen en hoezeer we ook met elkaar omgaan op basis van gelijkwaardigheid, onze positie brengt automatisch een bepaald gezag, een zekere afhankelijkheid of een voortrekkersrol met zich mee. Dat kan effect hebben op hoe we met elkaar omgaan. Durf je 'nee' te zeggen? Durf je uit te spreken wat je als ongemakkelijk of grensoverschrijdend ervaart in de omgang met anderen?

Zeggen 'dat het allemaal bij ons in de kerk niet gebeurt' klinkt niet geloofwaardig. Grensoverschrijdend gedrag gebeurt overal. Als vrijwilligers in de kerk dienen we ons hier bewust van te zijn en er in ons doen en laten op te letten en rekening mee te houden. Dit vraagt:

- Erkennen dat grensoverschrijdend gedrag ook in onze wijkkerken of op onze pioniersplekken kan voorkomen.
- Er bewust van zijn dat iedereen recht heeft zich

veilig te voelen en wij daar samen zorg voor kunnen dragen.

- Wij de aandacht voor dit onderwerp moeten leren vasthouden. Het kost wat extra inzet om onderlinge veiligheid bespreekbaar te blijven maken. Bijvoorbeeld door eenmaal per jaar veilig kinder- en jeugdwerk op de agenda te zetten of een ander werkveld waarop mensen samenwerken. Gaan we zorgvuldig met elkaar om, wat gaat goed en wat kan beter?

Zeven aandachtspunten voor de vrijwilliger

De Protestantse Kerk Amsterdam richt zich op het stimuleren van gewenst gedrag en het voorkomen van ongewenst gedrag. Er zijn zeven aandachtspunten die je als vrijwilliger daarbij kunnen helpen.

1. Vertrouwenspersonen

Je weet hoe je de twee vertrouwenspersonen van de Protestantse Kerk Amsterdam kunt bereiken: voor je zelf of om anderen naar hen door te verwijzen.

2. Gedragscode

Je kent de gedragscode van de Protestantse Kerk Amsterdam. Naast bewustzijn en fijngevoelige communicatie is het goed om als wijkkerk of pioniersplek een duidelijk beleid te hebben omtrent de veilige omgang. Wat wordt van mij in bepaalde situaties verwacht als ik vrijwilliger word? Voor predikanten en kerkelijk werkers is er een door de synode vastgestelde gedragscode. Voor onze onderlinge relaties in een wijkkerk of op een pioniersplek en ook voor het uitoefenen van een vrijwilligerstaak geldt de gedragscode van de Protestantse Kerk Amsterdam. Allerlei omgangsvormen, ook vormen van misbruik van macht, zoals seksuele intimidatie, agressie, geweld, discriminatie, pesten en gebrek aan inte-

griteit, zijn daarin terug te vinden. Deze gedragscode kun je gebruiken bij het ter sprake brengen van dit onderwerp in jouw vrijwilligersgroep. Je vindt hem op de website, maar ook in de folder Veilige Kerk verkrijgbaar bij het secretariaat Veilige Kerk.

3. Start- en kennismakingsgesprekken

Elke vorm van vrijwilligerswerk voor een wijkkerk of pioniersplek begint, als het goed is, met een start- en kennismakingsgesprek. Bijvoorbeeld met de voorzitter van een liturgische werkgroep, een coördinator van de kookclub, de leidinggevende van het kinderwerk of de voorzitter van de pastorale commissie.

Hierbij wordt besproken wat de vrijwilligerstaak, die je wilt gaan beoefenen, van je vraagt: hoeveel tijd en inzet nodig is en hoe het werk is georganiseerd. Tot slot wordt bekeken of je er geschikt voor bent. Daarna wordt samen met jou de gedragscode doorgenomen en onderteken jij als vrijwilliger de gedragscode. Een belangrijke stap als het gaat om (preventieve) bewustwording van hoe we zorgvuldig met elkaar willen omgaan.

4. Veilige Kerk op de agenda

Maak als vrijwilliger veiligheid met enige regelmaat onderwerp van gesprek. Doe dat in de teams waarin je participeert. Dat kan de werkgroep pastoraat zijn of het kinder- en jongerenwerk, de catechese, het overleg met de kerkrentmeesters, clubwerk of de kerkenraad. Probeer het in ieder geval eenmaal per jaar op de agenda te zetten. Als evaluatie van het afgelopen jaar of in een uitwisseling over hoe om te gaan met lastige situaties. Luister naar ieders inbreng en deel ervaringen en vragen. Gebruik hiervoor de gedragscode of een thema daaruit: bijvoorbeeld geheimhouding of aanraken/intimiteit. Hoe gaan we daarmee om, wat gaat goed, wat kan beter?

5. Toerusting

Hulp bij het ter sprake brengen van het onderwerp en de gedragscode is mogelijk en wordt aangeboden door de Protestantse Kerk Amsterdam. Meer informatie hierover bij het secretariaat Veilige Kerk of bij de contactpersoon Veilige Kerk uit je eigen wijkkerk of pioniersplek.

6. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) nodig?

Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is vereist voor vrijwilligers en beroepskrachten die met kwetsbare groepen werken. De overheid rekent daaronder: minderjarigen, verstandelijk beperkten, afhankelijkheidssituaties in pastoraat of bij mensen die in contact staan met de diaconie en medewerkers die met vertrouwelijke gegevens en financiën omgaan. Afhankelijk van je taak zal de kerkenraad - of wie verantwoordelijkheid draagt voor het werk wat je doet - je vragen een VOG aan te vragen. Dat gebeurt via de contactpersoon Veilige Kerk in je wijkkerk of pioniersplek. Voor vrijwilligers kan hij of zij de VOG gratis aanvragen via de website.

7. Praat erover

Meestal lopen mensen niet te koop met hun ervaringen van onveiligheid. Er rust een taboe op het bespreken van onderwerpen als seksueel misbruik of ongewenste intimiteiten. Maar ook andere vormen van onveiligheid zijn op z'n zachtst gezegd spannend om aan te kaarten. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin iemand met verbaal geweld of agressief gedrag gehoorzaamheid afdwingt. Of aan iemand die zijn of haar positie gebruikt voor eigenbelang ten koste van anderen. Als er wordt gezwegen kan dat de indruk wekken dat alles goed gaat. 'We krijgen nooit klachten, dus bij ons komt het niet voor', is een overtuiging die (te) gemakkelijk gemeengoed kan worden. Taboes doorbreken doe je samen.

Voor meer informatie, e-mailadressen en telefoonnummers van de vertrouwenspersonen of als je vragen hebt over dit onderwerp kun je terecht op de website van de Protestantse Kerk Amsterdam:

www.protestantsamsterdam.nl/veilige-kerk

Je kunt ook contact opnemen met het secretariaat Veilige Kerk: **veiligekerkerk@protestantsamsterdam.nl**.

Dit informatiepunt is puur informatief. Klachten meld je alleen en rechtstreeks aan de vertrouwenspersoon en niet aan het secretariaat Veilige Kerk zodat alles vertrouwelijk blijft.

protestantse kerk
amsterdam

Pleisterplaats voor de ziel